

בבא קמא ג

חזרה לדברי רב פפא : אלא תולדותיהן לאו כיוצא בהן דאמר רב פפא, אהיאי?

- אילימא אהני, מאי שנא קרן? דכוונתו להזיק וממונך ושמירתו עליך, הני נמי כוונתן להזיק וממונך ושמירתן עליך!
- אלא, תולדה דקרן כקרן, וכי קאמר רב פפא - אשן ורגל.

שמות פרק כב

(ד) כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה בעירו ובעיר בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם :

רגל	וּפְּלִי - זה הרגל, וכן הוא אומר: מפלי רגל השור והחמור
שן	וּפְּלִי - זו השן, וכן הוא אומר: כאשר יפער הפלל עד תומו

קושי על המקור לרגל : טעמא דכתב רחמנא **מפלי רגל השור והחמור**, הא לאו הכי במאי מוקמת לה?

- אי קרן, כתיב!
- אי שן, כתיב!
- תירוץ : איצטריך, סד"א אידי ואידי אשן,
- **וּפְּלִי** - והא דמכליא קרנא,
- **וּפְּלִי** - הא דלא מכליא קרנא, קמ"ל.
- קושי : והשתא דאוקימנא ארגל, שן דלא מכליא קרנא מנלן?
- תירוץ : דומיא דרגל, מה רגל - לא שנא מכליא קרנא, ולא שנא לא מכליא קרנא, אף שן - לא שנא מכליא קרנא, ולא שנא לא מכליא קרנא.
- קושי על המקור לשן : טעמא דכתב רחמנא **כאשר יפער הפלל עד תומו**, הא לאו הכי במאי אוקימנא לה?

- אי קרן, כתיב!
- אי רגל, כתיב!
- תירוץ : איצטריך, סד"א אידי ואידי ארגל,
- **וּפְּלִי** - הא דאזיל ממילא,
- **וּפְּלִי** - הא דשלח שלוחי, קמ"ל.
- קושי : והשתא דאוקי אשן, רגל דאזלה ממילא מנלן?
- תירוץ : דומיא דשן, מה שן - לא שנא שלחה שלוחי, ל"ש דאזיל ממילא, אף רגל - לא שנא שלחה שלוחי, לא שנא אזלה ממילא.
- קושי על המקור לשן ורגל : ולכתוב רחמנא **וּפְּלִי** ולא בעי **וּפְּלִי**, דמשמע רגל ומשמע שן,
- משמע רגל, דכתיב: **מפלי רגל השור והחמור**,
- ומשמע שן, דכתיב: **וּפְּלִי כהמות הפלל כס**!
- תירוץ : אי לאו קרא יתירה, ה"א או הא או הא,
- או רגל דהזיקו מצוי,
- או שן דיש הנאה להזיקו.
- קושי : מכדי שקולין הן, ויבאו שניהם, דהי מנייהו מפקת!
- תירוץ : אצטריך, סד"א הני מילי היכי דשלח שלוחי, אבל אזלא ממילא לא, קמ"ל.

אלא תולדותיהן לאו כיוצא בהן דאמר רב פפא, אהיאי?

ההעצה	תולדותיה	האם תולדותיה לאו כיוצא בהן?
שן	נתחככה בכותל להנאתה, וטינפה פירות להנאתה	מאי שנא שן? דיש הנאה להזיקו וממונך ושמירתו עליך, הני נמי יש הנאה להזיקו וממונך ושמירתן עליך! אלא, תולדה דשן כשן
רגל	הזיקה בגופה דרך הילוכה, בשערה דרך הילוכה, בשליף שעליה, בפרומביא שבפיה, בזוג שבצוארה	מאי שנא רגל? דהזיקו מצוי וממונך ושמירתו עליך, הני נמי הזיקן מצוי וממונך ושמירתן עליך! אלא, תולדה דרגל כרגל

שאלה בתולדה דבור : תולדה דבור מאי ניהו?

תשובה 1 : אילימא אב - י', ותולדה - ט',

קושי : לא ט' כתיבי ולא י' כתיבי!

דחיית הקושי : הא לא קשיא, **והאמת יהיה לך** אמר רחמנא, וקיס להו לרבנן : י' עבדן

מיתה, ט' - נזיקין עבדי, מיתה לא עבדי.

החזרת הקושי (ודחיית התשובה) : סוף סוף זה אב למיתה וזה אב לנזקין!

תשובה 2 : אלא, אאבנו סכיננו ומשאו שהניחן ברשות הרבים והזיקו.

הסבר התשובה : היכי דמי?

- אי דאפקרינהו, בין לרב ובין לשמואל היינו בור!
- ואי דלא אפקרינהו,
 - אי לשמואל, דאמר כולם מבורו למדנו, היינו בור!
 - ואי לרב, דאמר כולם משורו למדנו, היינו שור! (ודברי רב פפא לא מתייחסים למקרה זה)

ההעצה	תולדותיה	האם תולדותיה לאו כיוצא בהן?
בור	אבנו סכיננו ומשאו שהניחן ברשות הרבים והזיקו	מאי שנא בור? שכן תחלת עשייתו לנזק וממונך ושמירתו עליך, הני נמי תחלת עשייתך לנזק וממונך ושמירתך עליך! אלא, תולדה דבור כבור
מבעה	אי לשמואל, דאמר מבעה זו שן אי לרב, דאמר מבעה זה אדם מאי אבות ומאי תולדות אית ביה? <u>הצעה 1</u> : וכי תימא, אב - נייעור, תולדה - ישן, <u>דחייה</u> : <u>הצעה 2</u> : אלא, אכיחו וניעור.	<u>הצעה 1</u> : והתנן : אדם מועד לעולם, בין ער בין ישן! <u>הצעה 2</u> : היכי דמי? • אי בהדי דאזלי קמזקי, כחו הוה! • אי בתר דנייח, בין לרב בין לשמואל היינו בור! תולדה דמבעה כמבעה
אש	אבנו סכיננו ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והזיקו	היכי דמי? אי בהדי דאזלו קא מזקי, היינו אש! מ"ש אש? דכח אחר מעורב בהן וממונך ושמירתך עליך, הני נמי כח אחר מעורב בהן וממונך ושמירתך עליך! תולדה דאש כאש
רגל - צרורות	בחצי נזק צרורות, דהלכתא גמירי לה	תולדותיה לאו כיוצא בהן (חצי נזק במקום נזק שלם!

שאלה על צרורות, תולדה דרגל : ואמאי קרי לה תולדה דרגל?

תשובה : לשלם מן העלייה.

קושי : והא מבעיא בעי רבא! דבעי רבא : חצי נזק צרורות, מגופו משלם או מן העלייה משלם!

תירוץ : לרבא מבעיא ליה, לרב פפא פשיטא ליה.

קושי : לרבא דמבעיא ליה, אמאי קרי לה תולדה דרגל?

תירוץ : לפוטרה ברה"ר.

המבעה וההבער כו'.

מאי מבעה	רב	שמואל
הוכחה מפסוק	אמר אלה אתא בקר ואל לילה אמ תבציון בציו	השן א'ק נחפשו עשו נבצו מצפוניו מאי משמע? כדמתרגם רב יוסף : איכדין איתבליש עשו אתגלין מטמרוהי.
למה לא אמר כחבירו?	מי קתני 'בועה'?	מי קתני 'בועה'?

הרבנית מישל פרוב
הדרן - קול נשי החלומי

• hadran.org.il/he •